

SÖKANDE

Ragn-Sells Recycling Aktiebolag, 556057-3452
Järnbruksvägen 5
342 52 Kallinge

SAKEN

Ansökan om nytt tillstånd för befintlig och ändrad verksamhet på fastigheten Kallinge Bruk 2:8 i Ronneby kommun; uppskjuten fråga

Avrinningsområde: 82 Ronnebyån
Koordinater (SWEREF99 TM): N: 6233060 E: 517630
Anläggnings ID: 75597

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslutar prövotiden och den provisoriska föreskriften P1 meddelad genom mark- och miljödomstolens deldom den 29 oktober 2018, och föreskriver att utöver redan meddelade villkor ska följande slutliga villkor gälla för verksamheten.

21. Föroreningshalterna i utgående dag- och indunstningsvatten får som årsmedelvärde, räknat på kalenderår, inte överstiga följande halter:

Parameter	Värde	Enhet
Oljeindex	5	mg/l
Suspenderade ämnen	10	mg/l
Kadmium	0,4	µg/l
Koppar	20	µg/l
Krom	2	µg/l
Nickel	30	µg/l
Bly	10	µg/l

Zink	150	µg/l
Kvicksilver	0,1	µg/l

Årsmedelvärdet ska baseras på flödesproportionella dygnsprover minst en (1) gång per kalendermånad. Årsmedelvärdet ska anses uppfyllt om medelvärdet av minst 80 procent av samtliga värden, för varje parameter, från provtagningen under ett kalenderår understiger haltvärdena ovan. Värdena ska avse totalhalter på ofiltrerade prover och analys av proverna ska utföras av ackrediterat laboratorium.

BAKGRUND

Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt meddelade i deldom den 29 oktober 2018 Ragn-Sells AB, numera Ragn-Sells Recycling AB, tillstånd enligt miljöbalken till verksamheten i Kallinge på fastigheten Kallinge Bruk 2:8, Ronneby kommun.

I deldomen sköt mark- och miljödomstolen jämlikt 22 kap. 27 § miljöbalken upp frågan om slutliga villkor för utsläpp av dag- och industningsvatten. Bolaget har nu inkommit med de redovisningar som beslutats om. Därtill har bolaget gett förslag på slutligt villkor.

TIDIGARE BESLUT

Tidigare beslut i målet utgörs av mark- och miljödomstolens deldom från den 29 oktober 2018 då domstolen meddelade Ragn-Sells AB tillstånd enligt miljöbalken för att inom fastigheten Kallinge Bruk 2:8 i Ronneby kommun bedriva befintlig och ändrad verksamhet innefattande rätt att sortera och behandla upp till 30 000 ton icke-farligt avfall per år, behandla upp till 20 000 ton farligt avfall per år, lagra upp till 2 000 ton farligt avfall samt lagra upp till 3 000 ton icke-farligt avfall.

Det bolaget blev ålagda att göra enligt ”Uppskjuten fråga” lyder enligt följande.

U1. Undersöka flöden och föroreningsinnehållet i form av oljeindex, metaller och suspenderande ämnen i det dag- och industningsvatten som avleds från fastigheten samt undersöka möjliga åtgärder och bästa reningsteknik för att begränsa föroreningsinnehållet i vattnet samt redovisa effekter och kostnader härför. Utredningar och förslag till slutliga villkor ska lämnas in till mark- och miljödomstolen senast två år efter att tillståndet tagits i anspråk.

Den provisoriska föreskriften lyder enligt följande.

Intill dess annat beslutats ska följande provisoriska föreskrift gälla.

P1. Innehållet av föroreningar i det vatten som avleds till Ronnebyån från verksamheten får som årsmedelvärde inte överstiga följande begränsningsvärden.

Suspenderande ämnen 10 mg/l.

Oljeindex 10 mg/l.

Medelvärdet ska beräknas på viktade provresultat med hänsyn till flödet.

YRKANDEN

Bolaget föreslår att domstolen fastställer följande som slutligt villkor.

Föroreningshalten i utgående dagvatten får som begränsningsvärde (årsmedel) baserat på minst tio av årets tolv månader, inte överstiga följande halter.

Oljeindex	5	mg/l
Suspenderade ämnen	10	mg/l
Kadmium	0,4	µg/l
Koppar	20	µg/l
Krom	2	µg/l
Nickel	30	µg/l
Bly	10	µg/l
Zink	150	µg/l
Kvicksilver	0,1	µg/l

Grunder för förslag till slutligt villkor

Bolaget anser att det av genomförd utredning framgår att det med installerad reningstrustning framgår att renat dagvatten kan släppas till recipienten Ronnebyån, med föreslaget utsläppsvillkor, utan risk för någon betydande påverkan av miljön. Utsläpp till recipient bedöms ge ett försumbart tillskott i Ronnebyåns flöde.

PRÖVOTIDSREDOVISNINGEN

Av provotidsredovisningen och vad sökanden i övrigt angett framgår bl.a. följande.

Analyser har utförts på dagvatten från hårdgjorda ytor och condensat från indunstare. Analysperioden för dagvatten är längre och innefattar även provtagning innan tillståndet togs i anspråk, men är relevant för att se på utsläppen över en

längre tid. Alla analyser har gjorts av Synlab/SGS Analytics, ackrediterat laboratorium.

Kondensat från industare

En industare från Vilokan AB finns installerad. Kostnad för installation av industare uppgick till ca 5 miljoner kronor. Utgående vatten (kondensat) från industare innehåller genomgående låga halter av föroreningar, se nedan, som därmed kan ledas till dagvattensystemet och som inte medför risk för någon påverkan av recipienten. Halterna är i samma nivå som andra jämförbara industare inom bolaget. Bolaget anser att det inte finns anledning att föreskriva separata villkor för utgående vatten från industaren. Detta flöde utgör ett delflöde till utgående dagvatten och bör därmed omfattas av det villkor som ska gälla för utsläpp av dagvatten. Bolaget anser inte att olika delflöden till utgående dagvatten ska ha separata utsläppsvillkor. Provtagning för att säkerställa kvaliteten på kondensatet kommer dock att ske fort-löpande inom ramen för egenkontrollen.

Nedan följer medelvärde, medianvärde m.m. för nio stycken provtagningar utförda på kondensat från industaren under perioden från den 27 februari 2020 till den 31 augusti 2021 samt beräknade flöden.

Sammanställning av analyser

	Olje- index	Susp.- material	Kad- mium	Krom	Kop- par	Nickel	Bly	Zink	Kvick- silver
Enhet	mg/l	mg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l
Medel- värde	1,298	2,2	<0,003	0,9	0,67	1,387	<0,2	3,37	<0,1
Median	0,3	<2	<0,003	<0,5	<0,5	<0,5	<0,2	<3	<0,1
Min	0,075	<2	<0,003	<0,5	<0,5	<0,5	<0,2	<3	<0,1
Max	6,6	3,8	<0,003	4,1	1,8	7,4	<0,2	6,3	<0,1

Flöden

Det utsläpp av kondensat som uppkommer från industaren beräknas uppgå till ca 10 m³ per dygn eller ca 3 000 m³ per år. De volymer som mätts upp under januari

tom 24 september 2021 är ca 2 200 m³ dvs. ca 250 m³ per månad, vilket ger en prognos på ca 3 000 m³ för hela 2021.

Dagvatten från nederbörd

Förvaring av farligt avfall sker idag på täta ytor under tak och inom invallningar. Takvatten avleds separat utan att gå via verksamhetsytor. Utsläpp till dagvatten från anläggningens hårdgjorda ytor går via dagvattenbrunnar och avleds genom oljeavskiljare vidare till det kommunala dagvattensystemet. Dagvattnet mynnar sedan i Ronnebyån.

Oljeavskiljare klass 1 finns installerad för dagvattnet. Denna underhålls och töms av Ragn-Sells egen personal på anläggningen. Ragn-Sells är ackrediterade för att besiktiga oljeavskiljare. Oljeavskiljare har funnits vara vedertagen teknik för denna typ av anläggningar. Kostnad för installation av oljeavskiljare idag beräknas till ca 600 000 kronor.

Den aktuella oljeavskiljaren ska klara en utsläppsgräns om 5 mg/l (klass 1). Bolagets bedömning att orsaken till att ett årsmedelvärde lägre än 5 mg/l, se nedan sammanställning av värden, inte har kunnat innehållas främst är att oljeavskiljaren i alltför hög utsträckning har belastats av vatten från cisterninvallningen, innehållandes förhöjda halter olja. Vattnet har avletts från invallningen till oljeavskiljaren utan att vattnets renhet har säkerställts i tillräcklig omfattning.

För att framgent undvika denna risk kommer uppsamlat vatten från cisterninvallningen fortsättningsvis att avledas till industningsanläggningen. Bolaget planerar dessutom att placera filterkassetter (bestående av ecobark och aktivt kol) i dagvattenbrunnarna, vilket syftar till att reducera olja och andra föroreningar i det vatten som avleds till oljeavskiljaren från hårdgjorda ytor. Med dessa åtgärder förväntas belastningen av olja minska så att halten 5 mg/l normalt kan innehållas i utgående vatten.

I bolagets förslag till årsmedelvärden har tagits höjd för de enstaka förhöjda värden som förekommer och i hög grad påverkar medelvärdet. I syfte att minska risken för

höga halter av olja och andra föroreningar har bolaget beslutat att dels avleda vatten från cisterninvallningarna till industningsanläggningen, dels förse dagvattenbrunnarna med filterkassetter, enligt vad som beskrivs ovan. Dessa åtgärder bedöms leda till en minskad belastning av olja, suspenderat material och partikelbundna metaller.

Zink tillhör de metaller som binds till partiklar i relativt liten omfattning vilket gör att det ändå är tveksamt om den kompletterande reningen kommer att reducera zink i en omfattning som gör att 90 µg/l i utgående vatten kan innehållas. Zinkhalten i vatten som samlas upp från hårdgjorda ytor bedöms inte endast bero på det avfall som hanteras. Vid anläggningen finns en stor mängd zinkgalvaniserade fasta anläggningsdelar t.ex. galler och staketstolpar som sannolikt bidrar till belastningen av zink till dagvattnet. Bolaget bedömer att det finns möjlighet att med ovan beskrivna insatser klara ett årsmedelvärde för zink om 150 µg/l. För övriga parametrar bedömer bolaget att de utsläppshalter (årsmedelvärden) som MMD anger, vid de flesta tillfällen kommer att kunna innehållas om nuvarande hantering och teknik kompletteras enligt vad som beskrivs ovan. Bolaget föreslår dock en villkorsformulering som ger utrymme för enstaka förhöjda värden, se under rubriken Yrkanden. Flödet från anläggningen är i medeltal mindre än 0,0007 % av flödet i Ronnebyån, se nedan, och effekten av utsläppet bedöms inte medföra någon påverkan av betydelse.

Nedan följer medelvärde, medianvärde m.m. för nitton stycken provtagningar utförda på dagvatten från nederbörd under perioden från den 28 februari 2018 till den 30 augusti 2021 samt beräknade flöden.

Sammanställning av analyser

	Olje- index	Susp.- material	Kad- mium	Kop- par	Krom	Nickel	Bly	Zink	Kvick- silver
Enhet	mg/l	mg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l
Medel- värde	6,6	26,3	0,17	17,1	2,9	13,8	6,1	156,7	0,1
Median	4,7	7,1	0,12	9,2	1,6	7,3	2,9	90,0	0,1
Min	0,1	2	0,03	1,8	0,5	1,3	0,4	7,7	0,1
Max	38	110	1,3	97	15	50	29	510	0,22

Flöden

Ytan som ger upphov till förorenat dagvatten är ca 3 000 m². Takvatten avleds separat. Nederbörd i Kallinge har hämtats på SMHI:s hemsida för station Ronneby-Bredåkra och uppgått till 650 mm/år som medelvärde för perioden 1991-2020. Avdunstning från hårdgjorda ytor är ca 20 %. Det årliga flödet av dagvatten beräknas därmed till ca 0,8 x 650 mm x 3 000 m² = 1 560 m³.

Flödet i Ronnebyån vid Kallinge är i medeltal över året ca 7 m³/s. Flödet ut från anläggningen är i medeltal mindre än 0,0007 % av Ronnebyåns flöde.

INKOMNA YTTRANDEN

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Naturvårdsverket har avstått från att yttra sig.

Länsstyrelsen i Blekinge län har i yttrande framfört följande. Länsstyrelsen anser att Ragn Sells Kallinge AB (bolaget) i kompletteringen inte svarat på mark- och miljödomstolens frågor. Bolaget anger att filterkassetter ska installeras i dagvattenbrunnarna för att reducera föroreningshalterna i utgående vatten. Det anges dock att det är tveksamt om halterna av zink i utgående vatten kommer att kunna reduceras till 90 µg/l, som innehålls vid liknande anläggningar. Det framgår inte om bolaget har tittat på andra lösningar för att reducera halterna av zink, samt kostnadsberäkningar och konsekvenser av detta. Länsstyrelsen anser att detta behöver förtydligas. Om källan till utsläpp kommer från installationer och liknande på fastigheten, skulle åtgärder också kunna vidtas för att begränsa utsläppen vid källan.

Länsstyrelsen anser att det är fördelaktigt om villkoren för utsläpp av dagvatten och utsläpp av indunstningsvatten separeras. Redovisningar av provtagningsresultat har visat på varierande föroreningsinnehåll i flödena. Separerade villkor kan underlätta både för bolaget och tillsynsmyndigheten vid eventuella villkorsöverskridanden att

följa upp var åtgärder i så fall behöver vidtas. Även om bolaget anger att provtagning av industningsvatten görs genom egenkontroll, säkerställer separata villkor också en tydligare uppföljning av de olika flödena i miljörapporteringen.

Miljö- och byggnadsnämnden i Ronneby kommun bedömer att inlämnad redovisning av provotidsutredningen uppfyller utredningsvillkoren i tillståndet. Förslag till slutliga villkor för utsläpp till Ronnebyån som framtagits av bolaget bedöms som rimliga. Nämnden har ingen erinran i ärendet.

BOLAGETS BEMÖTANDE

Bolaget har i bemötande på yttrande från länsstyrelsen angett följande.

Ragn-Sells delar inte länsstyrelsens bedömning. Bolaget har, genom sina många liknande anläggningar i Sverige, stor erfarenhet avseende avledning och rening av utgående vatten. Dessa erfarenheter ligger också till grund för bolagets bedömning av möjligheten att reducera halten zink i utgående vatten till 90 µg/l vid anläggningen i Kallinge.

Erfarenheter från de anläggningar som Ragn-Sells Recycling driver i Sverige, varav många har stora likheter med anläggningen i Kallinge, tyder inte på att en zinkhalt om 90 µg/l normalt innehålls. Det kan också nämnas att tre av bolagets liknande anläggningar, för vilka nytt tillstånd eller slutliga villkor meddelats under 2021, fått mindre stränga krav än 90 µg/l zink vid utsläpp till dagvatten/recipient (Ragn-Sells Länna: ingen halt angiven i villkor, Ragn-Sells Borlänge: 200 µg/l som slutligt villkor, Ragn-Sells Örebro: 300 µg/l som provotidsföreskrift).

Den fastighet där verksamheten bedrivs ägs inte av Ragn-Sells, utan av AB Ronneby Industrifastigheter (ABRI). Detta innebär också att möjligheten för bolaget att investera i fastigheten är begränsad samt att åtgärder av mer ingripande karaktär dessutom måste ske i samråd med fastighetsägaren. Bolagets bedömning är att det skulle vara både tekniskt komplicerat och mycket kostsamt att vid den aktuella anläggningen installera en reningsanläggning i syfte att innehålla en zinkhalt om 90

µg/l. Det skulle krävas omfattande markarbeten, eventuellt sprängning, omdragning av ledningar, pumpinstallationer och installation av avancerad reningsutrustning. Kostnaden uppskattas till flera miljoner kronor exklusive inkomstbortfall till följd av begränsad drift av verksamheten under pågående markarbeten. Mot bakgrund av bl.a. att dagvattenmängden varierar med nederbörden men generellt genererar stora flöden bedöms effekten av denna typ av åtgärder inte heller säkerställd.

Vid fastigheten har bedrivits industriverksamheten sedan 1800-talet. På grund av kända omfattande markföroreningar sedan Kockumsverkens tid kan grävning dessutom vara förenat med risker för spridning av förorening och enligt villkor i bolagets tillstånd måste eventuella markarbeten därför föregås av anmälan till tillsynsmyndigheten.

Zink i dagvatten har ofta sitt ursprung från en rad olika källor. Enligt uppgifter från StormTacs databas, avseende förväntade koncentrationer i olika miljöer, anges bl.a. att halten zink i avrinnande dagvatten från en parkering (vid en medelnederbörd om 600 mm/år) kan förväntas ligga i storleksordningen 130 µg/l zink. För område med flerfamiljshus är motsvarande värde 87 µg/l zink.

Ovanstående uppgifter stöder bolagets bedömning att zinkhalten i det vatten som samlas upp från hårdgjorda ytor, inte endast härrör från det avfall som hanteras inom anläggningen. Exempelvis kan fordonstrafik, förzinkad utrustning och fasta installationer bidra till belastningen. Det går heller inte att utesluta att zinkhalten i vattnet även påverkas genom nedfall från närliggande industrier med metallbearbetning, t.ex. Ronneby bruk AB, Accenta profil AB och Kockums maskin AB.

De utsläppshalter för olika ämnen som bolaget åtagit sig genom komplettering den 7 december 2021 innebär generellt en avsevärd skärpning av de krav som tidigare har gällt för utsläpp från anläggningen. Avseende zink kvarstår bolagets bedömning att det skulle bli mycket svårt att innehålla en nivå om 90 µg/l. Självklart är målsättningen att reducera även utsläppet av zink i så stor utsträckning som möjligt men för att minska risken för överskridande av villkor står bolaget fast vid en tillåten

zinkhalt om 150 µg/l i utgående vatten, enligt vad som anges i nämnda komplettering.

Länsstyrelsen anser vidare att det är fördelaktigt om villkoren för utsläpp av dagvattnen och utsläpp av indunstningsvatten separeras, med motiveringen att separerade villkor kan underlätta både för bolaget och tillsynsmyndigheten att vid eventuella villkorsöverskridanden följa upp var åtgärder i så fall behöver vidtas.

Bolaget delar inte länsstyrelsens uppfattning och vidhåller att separata villkor för kondensatvatten inte är nödvändigt. Rimligtvis är det utsläppet i anläggningens utsläppspunkt som är relevant för påverkan av miljön och inte olika delflöden. Däremot är det naturligtvis fördelaktigt att, särskilt vid eventuellt förhöjda halter i utgående vatten, kunna undersöka föroreningshalter i olika delflöden, varav kondensatvattnet utgör ett. En sådan uppföljning kommer kontinuerligt att ske genom bolagets egenkontroll men kan vid behov naturligtvis även fastställas av tillsynsmyndigheten i ett särskilt kontrollprogram.

DOMSKÄL

Inledning

Mark- och miljödomstolen bedömer att underlaget är tillräckligt för att kunna avgöra den nu aktuella frågan som satts på provotid. Bolaget har i tillräcklig omfattning utfört de utredningar som föreskrivits genom mark- och miljödomstolens deldom. Vidare har bolaget gett förslag på slutligt villkor.

Lagrum

Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska alla som bedriver eller avser bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Enligt 7 § samma kapitel, samma lag, ska kraven enligt ovan gälla i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem varvid särskild hänsyn ska

tas till nytta av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Bedömning i sak

Mark- och miljödomstolen konstaterar inledningsvis att den uppskjutna frågan handlar om vilka krav på utsläppshalter som ska gälla för utsläpp av renat dag- och indunstningsvatten (kondensat) från verksamheten. Anläggningen är tillståndsprövad genom deldom och därmed är tillåtligheten, inklusive påverkan på miljökvalitetsnormerna i Ronnebyån, redan avgjord. Frågan blir därför, utifrån ovan nämnda lagrum, vilka utsläppshalter som kan anses skäliga utifrån de förutsättningar som råder på bolagets anläggning i Kallinge. Vid bedömning av bästa möjliga teknik har domstolen som referens bl.a. även använt sig av de BAT-slutsatser som gäller för avfallsbehandlingsanläggningar¹.

Länsstyrelsen har anfört vissa frågeställningar vad gäller begränsningsvärdet för zink samt ursprung till de halter som uppmätts. I övrigt har inte länsstyrelsen motsatt sig de förslag till begränsningsvärden som bolaget föreslagit.

Mark- och miljödomstolen instämmer i bolagets bedömning att de utsläppskrav som föreslagits av bolaget generellt sett innebär en skärpning av kraven på verksamhetens utsläpp av behandlat/renat dagvatten jämfört med vad som har gällt för denna anläggning tidigare och vad som angetts gälla för några av bolagets andra anläggningar. Domstolen bedömer att de skärpta kraven får anses som skäliga för att begränsa påverkan på recipienten och inte minst då det framgått att bolaget har sådan reningsteknik som behövs för att klara dessa föreslagna halter.

Domstolen har samtidigt förståelse för att bolaget har svårt att kunna sänka begränsningsvärdet för zink lägre än den halt som bolaget har föreslagit. Detta då zink är en sådan metall som frekvent bl.a. kan förekomma i andra material än det avfall som

¹ KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEBESLUT (EU) 2018/1147 av den 10 augusti 2018 om fastställande av BAT-slutsatser för avfallsbehandling, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU.

hanteras vid anläggningen. I övrigt uppfyller de föreslagna begränsningsvärdena även de halter som ska kunna innehållas enligt nyss nämnda BAT-slutsatser, för flertalet av parametrarna även enligt de lägre mer strängare kravnivåerna i slutsatserna.

Med de ytterligare åtgärder som bolaget har redovisat kommer utföras, installation av filter i brunnar och behandling av oljeförorenat dagvatten från cisterninvallningen, anser domstolen att de begränsningsvärden som framgår av domslutet är de som bör gälla för anläggningens utsläpp av vatten till Ronnebyån. Domstolen kan ha viss förståelse att vissa enskilda uppmätta halter kan få stort genomslag om alla uppmätta halter ska inkluderas vid beräkning av årsmedelvärden och därför anser domstolen, liksom bolaget, att där bör finnas viss flexibilitet i villkoret vad avser när man ska anse att villkoret är uppfyllt. Domstolen utformar därför villkoret i huvudsak enligt bolagets förslag, vilket även är i enlighet med den praxis som gäller för motsvarande anläggningar och utsläpp.

Slutligen anser domstolen att det inte finns någon anledning att separera bolagets föreslagna villkor i ett som ska gälla för dagvatten och ett som ska gälla för kondensatvatten från industaren. Mängden vatten som släpps ut från anläggningen är förhållandevis begränsad. Om det vid kontroll upptäcks att det ena delflödet ger upphov till betydande föroreningsmängder får detta utredas och undersökas i samråd med tillsynsmyndigheten. Domstolen anser dock att det av villkoret tydligt ska framgå att villkoret omfattar allt vatten från såväl industaren som dagvatten från hårdgjorda ytor inom anläggningen (dock ej takvatten som avleds separat).

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD- 01)

Överklagande senast den 16 maj 2022.

Karin Fridell

Viktor Forsell

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Karin Fridell, ordförande, och tekniska rådet Viktor Forsell samt de särskilda ledamöterna Henrik Frindberg och Anders Forserud.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.